

Veřejnost jako aktér modernizace II

Technická zpráva

Univerzita Karlova v Praze, Fakulta sociálních věd

červenec 2008

Fakta na dosah

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd

Obsah

Obsah	3
Úvod	4
Technická zpráva	5
1. Metodika	5
2. Terénní sběr dat	7
3. Poznámky tazatelů	8

Úvod

Na základě dohody mezi Fakultou sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze ~~Fakultou sociálních studií Masarykovy Univerzity~~ a firmou Factum Invenio s.r.o. ~~1.11. 2007~~ provedla společnost Factum Invenio šetření ~~„Sociální reprodukce a integrace české společnosti“~~ na reprezentativním souboru 2353 obyvatel ČR ve věku 15 a více let vybraných metodou náhodného výběru.

Dotazování se uskutečnilo ve dnech 31.5.2008.-20.6.2008. Po vizuální kontrole dotazníků a nakódování otázky týkající se povolání respondenta byly dotazníky dvojitě nahrány. Nahraná data byla verifikována prostřednictvím logických kontrol. Datový soubor SPSS byl opatřen českými popisky.

Výstupem z výzkumu je datový soubor SPSS a tato technická zpráva.

Technická zpráva

1. Metodika

Výzkum byl realizován jako ad-hoc dotazníkové šetření, které provedli proškolení tazatelé firmy Factum Invenio. Zkoumanou populací byli obyvatelé České republiky starší 15 let. Průzkum byl realizován metodou osobních standardizovaných rozhovorů – Face to face s papírovými dotazníky.

Sběr dat proběhl v období 31.5.-20.6.2008.
Dotazník dodal zadavatel, Factum Invenio provedlo editaci a tisk dotazníků.
Průměrná délka rozhovoru byla 60 minut.

Popis výběrové procedury

Výzkum byl realizován pomocí stratifikovaného víceetapového náhodného výběru. V rámci stratifikace bylo celé území České republiky rozděleno na 57 částí – strat, ve kterých byl realizován tříetapový náhodný výběr. Při prvním stupni výběru byly vybrány základní sídelní jednotky, při druhém stupni domácnosti a při třetím stupni budou určení jednotlivci – respondenti.

Na realizaci projektu se podílelo 463 tazatelů. Každý tazatel dotazoval v rámci přiřazené základní sídelní jednotky a uskutečnil maximálně 6 rozhovorů. Vzhledem k požadované návratnosti 70% byli tazatelé instruováni o nutnosti opakování návštěv v případě nezastižení respondenta na jeho adrese. Teprve po čtyřech neúspěšných návštěvách a dvou telefonických kontaktech byl rozhovor klasifikován jako neúspěšný. Za neúspěšné rozhovory byly považovány i ty případy, kdy vybraný respondent byl sice kontaktován, ale rozhovor odmítl.

Z důvodu nemožnosti uskutečnění dotazování v daném termínu (nemoc, dovolená, pracovní důvody) bylo postupně nahrazeno 71 tazatelů.

Kontrola pořizovaných dat

Dotazníky –byly ihned po doručení do Factum Invenio vizuálně kontrolovány. Další kontrolu dotazníků prováděl kodér, který kromě kódování otevřených otázek měl za úkol kontrolovat dodržování filtrů a hodnotit práci tazatele.

Data byla dvojitě na sobě nezávisle nahrána (tzv. double-punching) – obě nahrání byla porovnána a rozdíly se opravily podle skutečného záznamu v dotazníku.

Při nahrání dat se standardně kontrolují povolená maxima a minima u každé otázky. Všechny filtry v dotazníku byly podrobeny logické kontrole při zpracování dat, kterou provádíme pomocí specializovaného statistického software SPSS.

Kromě filtrů jsou prostřednictvím SPSS kontrolovány i další logické chyby. Tyto jsou následně opraveny (při opravách využíváme konzultace s příslušnými tazateli).

U každého výzkumu se podle standardů SIMARu (viz: www.simar.cz) provádí písemná kontrola provedení rozhovorů. Kontrola se provádí u 50 % adres, které tazatelé navštívili.

Pro převážení dat byla zkonstruována váha, a to na základě pohlaví, věku, vzdělání, kraje a velikosti místa bydliště.

2. Terénní sběr dat

Terénní šetření probíhalo v období od 30.5. do 20.6. 2008.

Na realizaci projektu se podílelo 463 tazatelů. Z důvodu nemožnosti uskutečnění dotazování v daném termínu (nemoc, dovolená, pracovní důvody) bylo postupně nahrazeno 71 tazatelů.

Do záznamu adres tazatelé zapisovali konečný výsledek návštěv na adresách získaných metodou náhodné procházky z přidělené startovací adresy (pro tento výzkum byl zvolen dotazovací krok číslo 5).

Výsledek návštěvy	Počet	%
Uskutečněný rozhovor	2353	71,30
Domácnost/respondent nezastižen/a	158	4,79
Prázdná adresa, tzn. v domácnosti není osoba odpovídající kritériím výběru	63	1,91
Odmítnutí	672	20,36
Neprošetřeno	54	1,64
Celkem	3300	100,00

Demografická struktura respondentů odmítajících rozhovor a důvody odmítnutí jsou uvedeny v následujících tabulkách.

Pohlaví	%
Muž	55,8
Žena	44,2
Celkem	100,0

Věk	%
15 – 29 let	11,6
30 – 44 let	34,7
45 – 59 let	40,2
60 a více let	13,5
Celkem	100,0

Důvody odmítnutí	%
Odmítá výzkumy všeobecně/všechny	44,8
Odmítá výzkumy na dané téma	15,0
Nemá čas	28,9
Jiné	11,2
Celkem	100,0

3. Poznámky tazatelů

- Průzkum měl mnoho otázek, lidé jsou přístupnější ke krátkým otázkám a nikoliv k takovému množství. Dále se bojí, když řeknou kritické odpovědi jak si myslí, že toto bude proti nim použito, a to nejen od normálních pracujících, ale i od důchodců a podnikatelů. Bylo to náročné na čas a na přesvědčování.
- Startovací adresa byla v části města, kde bydlí spíše starší obyvatelé a bylo velmi těžké najít jakéhokoliv respondenta – kolemjdoucí mi řekl, že jsou lidi poučení z rádia a z televize, že nemají pouštět do bytu cizí lidi
- Mladí lidé o výzkumy nemají zájem, ještě tak spotřebitelské s dárky. Kde je ta zapálenost 90. let?!
- Někdy se stane, že respondent odmítne poskytnout osobní údaje nebo se nehodlá vůbec svěřovat. Stalo se mi, že jsem až dodatečně zjistil, že respondentka mi udala smyšlené jméno, jiné, než se jmenovala.
- Současný dotazník byl poměrně dlouhý a v závěru jsem cítil u respondentů únavu. Některé otázky byly dost těžko zodpověditelné, vyžadovaly velké znalosti o funkci EU a jejich orgánů. Je třeba myslet na to, že v terénu pracujeme s obyčejnými lidmi, kteří nemají „ministerské“ znalosti z dané problematiky. I přes tyto těžkosti mě tato práce baví a zajímá.

■ Otázky, které činily respondentům potíže (přepisy)

- některé otázky ve výzkumu byly příliš dlouhé, musely se někdy vícekrát číst.
- moc dlouhé otázky musela jsem často opakovat
- dlouhé baterie velmi příbuzných otázek (vaši vrstevníci, vrstevníci rodičů, lidé mladší o 20 let) – velmi únavné
- Q24 – nevím vůbec z jakých důvodů, ale byly s ní docela problémy – s jejím pochopením
- Q45 a jinde, kde byly děti, se text otázky zdál příliš dlouhý, respondentům připadaly otázky příliš komplikované
- těžké srovnávat vrstevníky rodičů a své, hlavně u mužů, jejichž otcevě zemřeli, když ti to byli ještě mladí nebo malí
- Q24 – na respondentech bylo zjevné, že v některých případech nepochopili zcela smysl otázky, musel jsem vysvětlovat
- Q24, Q44, Q45 – velmi dlouhé otázky
- srovnávání se starší či mladší generací, nedá se prý srovnávat, byla jiná doba

Naformátováno: Odrážky a číslování

■ Otázky, na které byli respondenti málo ochotni odpovídat (přepisy)

- Q51, Q52 – nepamatují si data předchozích manželství, nebo rozvodu
- nebyli ochotni odpovídat jen na osobní otázky – věk, vzdělání, práce, atd.

Naformátováno: Odrážky a číslování

- Q14-Q17 připadalo jim to jako opakování otázky Q8-Q12
- Q34-37 — o bývalých partnerech nechťeli moc mluvit
- nechťeli sdělit osobní údaje, data narození
- Q7 — narození rodičů
- — otázky týkající se rozvodu, počtu sňatků, kde děti po rozvodu žijí apod.
- tradičně zaměstnání, věk
- Q28, Q27, Q24 soubor otázek příliš náročných na vnitřní citění respondenta
- Q20c, Q28d — sexuální záležitosti pokládají za soukromou věc
- Q50-53, Q56, Q34a, b, Q35 byly pro respondenty citlivé
- Q28d, Q34 — příliš intimní záležitosti
- Q61 — kde pracují
- Q24k — hodnocení uvedené otázky, kde se pojmy vlastnosti několikrát opakují
- Q51, Q52 nepamatují si data předchozích manželství, data rozvodu